

عراق

گامنامه دانشجویی
اقتصادی اجتماعی سیاسی

سال سوم | شماره هشتم | دی ماه ۹۹

بودجه ۱۴۰۰

تهدید مهلک، فرصت طلایی

در این شماره از نشریه می‌خوانید:

بهبود کسب‌وکار در وضعیت کرونا | روابط اقتصادی باعراق
تیکه مغفول پازل اقتصاد | ارز دیجیتال، یک هافبک تخصصی

فهرست

تیکه مغفول پازل اقتصاد

۴

بهبود کسب و کار در وضعیت کرونا

۶

ارز دیجیتال، یک هابک تخصصی

۸

روابط اقتصادی باعراق

۱۰

بودجه ۱۴۰۰ تهدید مهلک، فرصت طلایی

۱۲

شناسنامه نشریه

۱۵

اقتصاد

گاهنامه دانشجویی اقتصادی
اجتماعی سیاسی عیار

سال سوم | شماره هشتم | دی ماه ۹۹

تیکه مغفول پازل اقتصاد

بهار سادات شیخ‌الاسلامی | عضو فعال دانشکده

در تعریف لغوی اقتصاد مقاومتی، به معنی شناسایی حوزه‌های فشار و تلاش برای بی‌اثر کردن و کنترل آن‌هاست. اصطلاح اقتصاد مقاومتی نخستین بار، توسط مقام معظم رهبری در شهریور ۱۳۸۹ به کار برده شد. ایشان «اقتصاد مقاومتی» را معنا و مفهومی از کارآفرینی معرفی کردند و برای نیاز اساسی کشور به کارآفرینی نیز دو دلیل «فشار اقتصادی دشمنان» و «آمادگی کشور برای جهش» را معرفی نمودند. ایشان در بیاناتشان دانشجویان و اساتید را در قبال به انجام رساندن ارکان‌های آن مسئول دانستند.

“

در مسائل اقتصادی کشور، ما این‌همه راجع به مسائل اقتصادی حرف می‌زنیم، همه هم تصدیق می‌کنند؛ اقتصاد مقاومتی را مطرح کردیم، همه هم از صدر تا ذیل تأیید می‌کنند، تصدیق می‌کنند، برایش جلسه، کمیته، کمیسیون و مانند اینها هم تشکیل می‌دهند؛ [اما] آنچنانکه باید و شاید کار پیش نمی‌رود. خب اشکال کجا است؟ یک گره علمی وجود دارد؛ این گره علمی را چه کسی باید باز کند؟ شما که در دانشگاه هستید باید باز کنید.

بیانات رهبری در دیدار جمعی از استادان، نخبگان و پژوهشگران دانشگاه‌ها ۱۳۹۶/۳/۳۱

”

الزامات و ارکان‌های اقتصاد مقاومتی که ملزم به دانستن آن‌ها و انجامشان هستیم، به‌طور کلی و با توجه به بیانات رهبری به دو دسته ی کوتاه‌مدت و بلندمدت تقسیم می‌شود.

کوتاه‌مدت

۱) حمایت از تولید ملی:

در حمایت از تولید ملی، قوی ساختن و حمایت از واحدهای کوچک و متوسط حائز اهمیت می‌باشد، به‌طوری که امروزه شاهد این امر هستیم که واحد های بزرگ تولیدی مثل تولید سیمان و ... وضع خوبی دارند و همچنین در این میان بایستی از واحدهای کوچک و متوسط نیز حمایت شود چون تاثیر بسیار زیادی روی معیشت مردم دارند.

۲) مدیریت منابع ارزی:

چهار اصل اساسی در مدیریت منابع ارزی عبارتند از: حفظ امنیت، حفظ ارزش، نقدینگی و سودآوری که در این میان باید توجه به عمل آید که منابع ارزی به درستی مدیریت شود و برای دستیابی به این هدف، بایستی یک تصمیم قاطع در جهت مدیریت این گونه مسائل از سوی مدیران و مسئولین گرفته شود.

۳) مدیریت مصرف:

امروزه مصرف متعادل و دوری از اسراف طبق بیانات رهبری جهاد فی سبیل الله است، بنابراین دولت، مردم و خانواده‌ها باید متعادل مصرف کنند و از اسراف و تبذیر دوری کنند.

۴) استفاده حداکثری از زمان، منابع و امکانات:

از حداکثر زمان باید در جهت تولید علم و پیشرفت در زمینه‌های گوناگون استفاده نمود و در این راستا با توجه به اهمیت این مسئله، بایستی این قضیه در جوانان و مراکز مختلف به‌شدت تقویت گردد.

۵) حرکت براساس برنامه:

یکی از اصل‌های اساسی در اقتصاد مقاومتی، حرکت براساس برنامه است، چرا که حرکت‌های عجولانه و تغییر در مقررات به اقتصاد مقاومتی و ملت ما ضربه می‌زند و در این راستا، مسئولیت دولت و مجلس این است تا از تغییرات بی‌مورد و عجولانه جلوگیری کنند و یک برنامه کلی جهت رسیدن به این اهداف ارائه دهند.

بلندمدت

۱) تکیه بر مردم:

تکیه بر مردم به معنی توانمندسازی بخش خصوصی است. این توانمندسازی می‌تواند براساس تغییرات قوانین یا از طریق بانک‌ها و ... باشد. اما همچنان نکته مهم این است که بخش خصوصی و فعالیت‌های مردم بایستی تقویت شود.

۲) مقاوم‌بودن اقتصاد:

اقتصاد باید در مقابل هجمه و حمله‌ی دشمنان مقاوم باشد و محکم بایستد. بنابراین وظیفه‌ی همه‌ی ما این است که کشور را در برابر توطئه و تاثیر دشمنان، محکم و غیرقابل نفوذ کنیم.

۳) اقتصاد دانش‌بنیان:

اقتصاد دانش‌بنیان، تأثیر بسزایی در افزایش تولید سرانه، کاهش نابرابری در توزیع درآمد، افزایش فرصت‌های شغلی، اصلاح کیفیت محیط‌زیست و ارتقای کیفیت تولیدات به عنوان شاخص‌های اصلی توسعه پایدار دارد، بنابراین تقویت این شرکت‌ها سبب استحکام و تقویت اقتصاد کشور می‌شود.

۴) کاهش وابستگی به نفت:

وابستگی به درآمد نفت، سبب ضعف تکیه برتولید داخلی می‌شود و استفاده از منابع و ظرفیت‌های داخلی را به حداقل می‌رساند. از این رو بایستی این وابستگی از بین برود که صنایع دانش‌بنیان می‌توانند ما را در این راستا یاری کنند و خلج نبود نفت را پر کنند.

۵) تبیین دانشگاهی و آکادمیک اقتصاد مقاومتی:

اقتصاد مقاومتی و هدف‌های آن، یک مطالبه‌ی عمومی است به‌طوری که اساتید، دانشجویان و اقتصاددانان بایستی با زبانی فصیح و دانشگاهی این ایده را گسترش دهند و به درستی بیان کنند و حدود آن را نیز مشخص کنند.

بهبود کسب‌وکار در وضعیت کرونا

علی چمن‌آرا | عضو فعال دانشکده

شاید سال‌ها بعد، روزی در کنار فرزندان یا نوه‌هایتان بنشینید و داستان این روزهای عجیب و غریب کرونایی را برایشان تعریف کنید، از مدرسه یا دانشگاه رفتن‌ها، از خانه‌نشینی، از کلاس‌های مجازی و... اما تجربه‌ای که می‌تواند نه تنها صرفاً برای خاطرات، بلکه برای نسل‌های آینده و جوامع و فرهنگ‌های دیگر (چه در آینده و چه در حال حاضر) مفید باشد، وضعیت کسب‌وکار در این شرایط خاص است. ویروس کرونا روی کسب‌وکارها مانند چاقوی دو لبه‌ای عمل کرد، از سویی باعث ویرانی و نابودی بسیاری از کسب‌وکارها گردید و از سویی دیگر نه تنها زیان و آسیب نرساند بلکه باعث شکوفایی و بهتر شدن کسب‌وکارها شد و این تهدید جدی، تبدیل به فرصتی بی‌بدیل شد. در این نوشته، قصد داریم به برخی از راهکارهای بهبود وضعیت کسب‌وکار در شرایط کرونا پردازیم:

نگاه به مسائل، مانند مخاطب

یکی از راهکارهای خوب و کاربردی برای داشتن روابط اجتماعی موثر، تفکر در مسائل مختلف با عینک مخاطب هدف خود یا به عبارتی، سعی در فکر کردن با دیدگاه آن‌هاست و این مسئله در کسب‌وکارها

نیز نمود جدی دارد. اگرچه در شرایط عادی هم طبعاً باید براساس میل مشتری خود عمل کنیم و مانند آن‌ها به کسب‌وکار خود نگاه بیندازیم؛ اما در شرایط کرونا این مسئله اهمیت جدی‌تری پیدا می‌کند و با تغییر دید مخاطب و اضافه شدن برخی متغیرها، لزوم بازنگری در کسب‌وکارمان اهمیت پیدا می‌کند. به‌عنوان مثال، مشتری ما ممکن است نگران وضعیت بهداشتی محصول باشد؛ پس اگر در تجارتی هستید که در آن جنس یا چیزی را به مشتری خود تحویل می‌دهید، حتماً باید

پروتکل‌های بهداشتی و ضدعفونی کردن آن‌ها را رعایت کنید تا خیال مشتری راحت باشد، یا مثلاً مشتری یا طرف معامله‌ی ما، ممکن است نگران وضعیت تردد یا رفت و آمد خود در شهر باشد، بنابراین باید سهولت او را فراهم کرد و به‌طور خلاصه با اندیشیدن به سبک طرف مقابل می‌توانیم نیازها یا موانع او را شناسایی و راه را برای کسب‌وکار خود باز کنیم.

ایجاد کانال‌های جدید برای فروش

اگرچه در بحران کرونا، نه تنها مردم عادی بلکه شرکت‌ها و کسب‌وکارهای بزرگ به مشکلات بزرگی برخورد کرده‌اند، اما همچنان مردم به دنبال نیازهای ضروری و حتی غیرضروری خود هستند

کار بر روی سرمایه‌گذاری بلندمدت

وقتی در روزگار کرونایی، شاهد کاهش سرعت برنامه‌های کوتاه مدت خود شده‌اید، این فرصتی طلایی برای ارزیابی مجدد عملکردها، سکوها، فرایندهای خود و انجام برخی برنامه‌ریزی‌های استراتژیک بلندمدت است، فرصتی که شاید در روزمرگی‌های قبلی پیدا نمی‌شد و حالا این کروناست که فرصت فکر کردن به این مسائل را به ما می‌دهد.

آمادگی برای افزایش تقاضا

پس از به پایان رسیدن دوران این بیماری در کشورها و برداشته شدن برخی محدودیت‌ها، بهبود اوضاع اقتصادی می‌تواند سریع‌تر از چیزی باشد که فکرش را می‌کنیم، اگر امروز بیش از حد به عقب برگردیم ممکن است رقبای اقتصادیمان گوی سبقت را از ما ببرایند و شرایط پساکرونایی کاملاً به نفع آن‌ها تغییر کند. بنابراین می‌توان همین امروز گام‌های بلندی برای رسیدن به موفقیت در آینده برداریم و از این بحران عبور کنیم.

و تقاضا همچنان ادامه دارد اما به شیوه‌ای دیگر. به‌عنوان مثال، در کشور خودمان، بسیاری از مردم برای قرار نگرفتن در معرض ویروس کرونا، ترجیح می‌دهند بجای حضور در سوپرمارکت‌ها، در خانه بمانند و از مغازه‌دارها بخواهند، کالای موردنیازشان را از سوپرمارکت سفارش دهند تا جایی که به گفته‌ی مدیر اسنپ فود، در دوران قرنطینه سفارش مواد غذایی از اسنپ فود ۴ برابر شده، اما میزان سفارش غذا از این اپلیکیشن، کاهش یافته است. برای پیدا کردن مثالی دیگر از ایجاد کانال‌های جدید برای کسب‌وکار، کافی است بار دیگر چهره‌ی سیامک انصاری را به یاد بیاوریم و به بایا اشاره کنیم که به نقل از خبرگزاری فارس، نشان دهنده‌ی سرمایه‌گذاری کلان برای ایجاد یک کانال جدید در فضای کسب‌وکار است، به‌طوری که اگر فرض شراکت درصدی آن‌ها با صداوسیما را کنار بگذاریم، بنابر محاسبات ۵۸۳ میلیارد تومان، تنها صرف هزینه‌ی تبلیغات این شبکه‌ی هوشمند خرید و فروش کالا در صداوسیما شده است.

ارز دیجیتال یک هافبک تخصصی

فاطمه ابراهیمی | عضو فعال دانشکده

ارزهای دیجیتال در حقیقت ارزهایی هستند که با پروتکل‌های رمزگذاری شده طراحی می‌شوند و هدفشان کاهش تقلب و ممانعت از جعل و کلاهبرداری ارزی است.

مهم‌ترین ویژگی ارز دیجیتال در غیرمتمرکز بودن آن است؛ یعنی هیچ نهاد، سازمان و یا دولت خاصی آن را تحت نظارت و کنترل خود ندارد.

ارزهای دیجیتال انواع مختلفی دارند و از محبوب‌ترین و مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به بیت کوین (Bitcoin)، بیت کوین کش (Bitcoin cash)، اتریوم (Ethereum) اشاره کرد.

خوب یا بد سرمایه‌گذاری ارز دیجیتال

نکته مهمی که درباره ارز دیجیتال وجود دارد و باید همیشه آن را در نظر داشته باشید، ریسک سرمایه‌گذاری با توجه به کاری که می‌خواهید انجام دهید است؛ یعنی بسیاری از سرمایه‌گذارها صرفاً بر اساس حدس و گمان و پیشرفت‌های معمولی که ارز دیجیتال دارد، نسبت به این کار اقدام می‌کنند. درحالی‌که رمز ارز در عمل هیچ تفاوتی با پول نقد ندارد. پس همان‌طور که شما مقداری پول نقد را ذخیره می‌کنید تا با گذر زمان قیمتش بیشتر شود، برای سودآوری بیشتر در زمینه ارز دیجیتال هم مجبورید تا مبلغ بالاتری را سرمایه‌گذاری کنید. با این روش درواقع شما هیچ کار خاصی انجام نمی‌دهید و همه‌چیز را به دست شانس می‌سپارید. با این تفاسیر بهتر است از ارز دیجیتال در راه کاری که واقعاً برای آن ایجاد شده استفاده کنید و سعی کنید که به همان روش از آن سود بگیرید.

حکم شرعی در رابطه با معامله ارز دیجیتال

تا زمانی که این ارز پشتوانه دقیق و روشن مثل حمایت بانک مرکزی کشور را نداشته باشد، بدون پشتوانه و ارزش است و اگر اقتصاد کشور را بر اساس آنچه کارشناسان اقتصادی می‌گویند با پول شویی‌ها و دور زدن حق حاکمیت به خطر بیندازد، از نظر شرع بدیهی است که دارای اشکال است. پول ملی توسط بانک مرکزی هر کشور یا منطقه منتشر می‌شود و دارای اعتبار است، اما «بیت‌کوین» و امثال آن توسط ماینرها (معدنچیان اینترنتی) و بر اساس مکانیسم ریاضی خاص و توافق عمومی تهیه می‌شود و اعتبار می‌یابد.

به اذعان کارشناسان اقتصادی، تاکنون کیفیت این معامله به‌خوبی روشن نیست و احتمال ضرر و نوسانات شدید در این بازار وجود دارد. برخی از کارشناسان تعبیر به حباب ارزی دارند. یکی از مصداق‌های غیر فقهی این است که در این بازار، هیچ مسئولیتی قابل پیگیری نیست و اگر برای مردم مشکلی رخ بدهد یا حاکمان این شبکه ارزش این ارز را کاهش بدهند، مشخص نیست چه بلایی سر خریداران می‌آید؟! شاید پرسید که همین مسئله نوسانات در ارز کشورها نیز وجود دارد، پاسخ می‌دهیم ارزهای ملی به این راحتی دچار نوسانات شدید نمی‌شوند و هیچ‌گاه پشتوانه خود را از دست نمی‌دهند، چون پشتوانه آن حاکمیت ملی یک کشور وجود دارد و اعتبارات آن کاملاً روشن، مشخص و در دست کشور است. با این حال، اکثر مراجع تقلید این معامله را حرام اعلام کرده‌اند.

کفه سنگین رمز ارز

خیلی از مصرف‌کنندگان به خاطر امنیت و رمزنگاری بودن ارز دیجیتال، از آن استفاده می‌کنند. این شیوه معامله برخلاف انواع قدیمی‌تر، نه تنها ایمن است بلکه سریع‌تر و کم‌هزینه‌تر هم هست. به همین خاطر بسیاری از تجار و کسانی که با معامله‌های بزرگ سروکار دارند، ترجیح می‌دهند از ارز دیجیتال استفاده کنند.

آسمان دیجیتال کشورها چه رنگی است؟ روسیه

روسیه در مقایسه با چین، رویکردی سهل‌انگارانه‌تر دارد، به‌گونه‌ای که هنوز هیچ موضع قانونی در رابطه با این فضا اتخاذ نکرده است. بیت‌کوین قانون‌گذاری نشده اما استفاده از آن به‌عنوان گزینه‌ای برای پرداخت وجه کالاهای و خدمات در این کشور غیرقانونی است.

آمریکا

آمریکا به دلیل داشتن رویکرد قانون‌گذاری و نظارتی واقع‌بینانه و عملی، زیربنای استخراج

قوی و مستحکمی دارد. کمیسیون معاملاتی آتی کالای ایالات‌متحده یا CFTC، در سپتامبر ۲۰۱۵ بیت‌کوین را در رده کالاهای قرار داد و تا به امروز نیز به همین عنوان شناخته می‌شود. در کل، هیچ محدودیت خاصی برای فعالیت‌های استخراج ارزهای دیجیتال وجود ندارد، اما برخی ایالت‌ها به‌طور کلی رویکرد متفاوتی در رابطه با ارزهای دیجیتال اتخاذ کرده‌اند.

ایران

دستگاه‌های مختلف اجرایی، قضایی و قانون‌گذاری، به دلیل افزایش شدید مصرف برق در کشور در ماه‌های اخیر، مواضع مختلف و اغلب سخت‌گیرانه‌ای نسبت به صنعت استخراج ارز دیجیتال اتخاذ کرده است. باوجود فضای مثبتی که در پایان سال ۲۰۱۸ در این کشور ایجاد شده بود، عرصه استخراج ارز دیجیتال در ایران، باید تا زمانی که تصمیمی قطعی در رابطه با تعرفه برق مورد استفاده در ماینینگ از جانب دولت ایران اتخاذ شود، چند ماه بلاتکلیفی و فضای مبهم را تحمل کند.

روابط اقتصادی با عراق

تدبیر یا خوش بینی؟ مسئله این است!

محمد حسن سعیدی | عضو فعال دانشکده

عراق بستری برای دورزدن تحریم‌ها

باتوجه به اینکه ایران در زیر بار تحریم‌های سنگین آمریکا قرار دارد و آمریکا انواع کالاهای مختلف را در لیست تحریم‌ها قرار داده، این بار عراق بستر خوبی برای دورزدن تحریم‌ها می‌باشد. اگر شما علت این سخن را می‌خواهید بدانید، باید اشاره کرد که باتوجه به حضور داعش در این کشور و عقب‌ماندگی نظام بانکی و اداری در عراق، باعث شده که کشورهای مثل آمریکا با دقت کمتری بتوانند مراودات بانکی را رصد کنند. پس باتوجه به این سخنان، عراق می‌تواند بستر دورزدن تحریم‌ها را برای ما فراهم کند.

ظرفیت‌های عراق برای بحث صادرات و ارقام: لجستیک و حمل و نقل

بحث حائز اهمیت در حمل و نقل این است که باتوجه به بالا رفتن هزینه‌های گمرکی و بنادر ترکیه و اردن، برای بسیاری مهم شده است که از بستر حمل و نقلی و لجستیک ناامن و بی‌ساختار عراق می‌توان استفاده کرد. البته همان‌طور که اشاره شد، علاوه بر مزایایی که دارد معایبی نیز دارد.

البته باید به این موضوع اشاره کرد که رایزنی‌های دولت برای حل مسائل گمرکی

شلمچه و چذابه حائز اهمیت است، اگرچه مسائل از طرف داخلی حل شده باشد اما باید در مرزهای خارجی نیز حل شود.

ظرفیت‌های مالی

در کشور عراق معاملات متوسط و پایین به صورت نقدی انجام می‌شود که همین مبادلات نقدی، مزیت ارزی برای کشور به حساب می‌آید. در مبادلات سطح بالا بخش دولتی وارد عمل می‌شود که البته امید است که دولت کارهایی برای معاملات بانکی بین دو کشور انجام دهد، اما همچنان این مشکلات زیرساختی وجود دارد که این مورد باعث هدر رفتن بسیاری از ظرفیت‌های بزرگ صادراتی می‌شود.

ظرفیت توریسم سلامت

خوشبختانه ایران در زمینه‌های پزشکی سطح بالایی دارد و ظرفیت‌های بالایی در این زمینه وجود دارد. همان‌طور که می‌دانید، قیمت بسیار پایین درمان در ایران باعث افزایش دست‌دلان در این زمینه شده است، متأسفانه دولت سال‌هاست که قصد دارد زیرساختی برای این موضوع درست کند که توریست‌ها با ساختار مناسبی وارد کشور و سپس درمان شوند که هنوز کاری برای این ظرفیت بزرگ ۴۰۰ هزار نفری عراق انجام نشده و در دست‌دلان است.

ظرفیت صادرات به عراق

عراق شریک صادراتی بزرگی برای ایران به شمار می‌رود که حدود ۲۱ درصد صادرات ایران را به خود اختصاص داده است. این بیشترین درصد تمرکز صادراتی ایران محسوب می‌شود که البته در جای خود بسیار پایین است. این ظرفیت ۹ میلیون دلاری صادرات، باید بسیار بیشتر از این مقدار باشد که متأسفانه با توجه به کوتاهی‌هایی که انجام شده، ما در بحث واردات کشور عراق، دومین کشور محسوب می‌شویم.

در طی سال‌های ۹۰ تا ۹۴، رشد صادرات منفی بوده است. به گفته‌ی اتاق بازرگانی، در بین عمده کالاهای وارداتی عراق طی سال‌های ۲۰۱۳ تا ۲۰۱۵، تعداد ۶ قلم کالا وجود داشته که ایران در صادرات آن‌ها، دارای مزیت صادراتی نسبت به سایر جهان است. با این حال، باتوجه به کم‌کاری‌های دولت در این زمینه، ایران توانسته فقط ۷/۲ تا ۳۰ درصد نیاز کشور عراق را در این ۶ قلم کالا تأمین کند، این درحالی است که ایران در زمینه‌ی صادرات این اقلام تا حدود ۱۰۰ درصد توانایی دارد. محمدامین حاج کاظمیان،

که چندین سال است به‌عنوان موفق‌ترین صادرکننده محسوب می‌شود، به این موضوع اشاره کرده است: «با وجود کم‌کاری‌های موجود برای صادرات، اصلاً قانع‌کننده نیست اگر کسی بگوید من به‌خاطر نبود بعضی زیرساخت‌ها نتوانستم صادر کالای خود را صادر کنم، اگرچه سخت است ولی نشد ندارد». این نکته، چندین سال است توسط اقتصاددانان و متخصصین اشاره می‌شود که یکی از راهکارهای رشد اقتصادی کشور همین بحث صادرات اقلام قابل صادرات است که به شدت در بحث ارزآوری مفید خواهد بود.

بودجه ۱۴۰۰ تهدید مهلک، فرصت طلایی

محمدرضا گیاهپور | عضو فعال دانشکده

داستان بودجه

هر گروه از انسان‌هایی که در جامعه زندگی می‌کنند، برای ادامه حیات اجتماعی خود و رفع نیازها مجبور به دریافت و پرداخت «پول» هستند. مثلاً چهار دانشجو تصمیم می‌گیرند برای استراحت و گذرانیدن آخر هفته، دو روز را در یکی از استان‌های شمالی کشور بگذرانند، یکی از آنها با انتخاب جمع، «مادرخرج» می‌شود و هرکدام از اعضای گروه برای دریافت وجه یا تسویه حساب شخصی خود، به او مراجعه می‌کند. برای مثال، در خانواده‌ها وظیفه مدیریت دخل و خرج اعضا، بر عهده سرپرست خانوار است. او با تک‌تک اشخاص خانواده آشنایی

دارد و می‌داند هرکدام بسته به شرایط خود چه هزینه‌ها و درآمدهایی دارد. مثلاً دختر کوچک خانواده که قرار است امسال به مدرسه برود به لوازم‌التحریر، کتاب و لباس جدید احتیاج دارد و یا پسر بزرگ خانواده، امسال مشغول به کار شده و می‌تواند بعضی هزینه‌های خود را از منبع درآمد خود تأمین کند. هرچه قدر این گروه از اجتماع بزرگ‌تر باشد، تصمیمات درست یا غلطی که در مورد دخل و خرج آنها گرفته شود، روی تعداد بیشتری انسان تأثیر می‌گذارد. دولت‌ها هم به‌عنوان مدیر جامعه، وظیفه برنامه‌ریزی برای دخل و خرج کشور را دارند.

طبق اصل پنجاه و دوم قانون اساسی، دولت موظف است برآورد خود از دخل و خرج سال آینده را در قالب «لایحه بودجه» تقدیم مجلس شورای اسلامی کند و در صورت تصویب مجلس، لایحه بودجه آن سال، تبدیل به قانون می‌شود و دولت موظف به اجرای آن می‌گردد.

تهدید مهلک

وقتی درآمد خانواده

کفاف هزینه‌های آن را

نمی‌دهد، مجبور به فروش دارایی‌های خود می‌شوند. مثلاً اتومبیل خود را می‌فروشند تا صرف هزینه‌های خود کنند. طبیعتاً، احتساب قیمت خودرو در برآورد هزینه سالیانه و یا ماهیانه‌ای که سرپرست خانوار انجام می‌دهد، حاکی از این است که «کسری درآمد» وجود دارد و برای همین مجبور به فروش دارایی هستند.

«نفت» هم جزو دارایی‌های یک کشور است و عملاً وقتی دولت درآمد حاصل از فروش نفت را در بودجه لحاظ می‌کند؛ یعنی درآمدهایی مانند مالیات که برگرفته از خود اقتصاد کشور است، برای تأمین هزینه‌های دولت کافی نیست.

حال شاید سؤال شود که چرا احتساب درآمد نفتی در بودجه مضر تلقی می‌شود؟ به خاطر اینکه از طرفی، اگر از دارایی‌های بانک مرکزی به شمار آید و به جای آن نقدینگی به صورت کنترل نشده افزایش یابد، تورم‌زا خواهد بود. از طرف دیگر اگر ارز وارد بازار شود، شاید در نگاه اول باعث کاهش

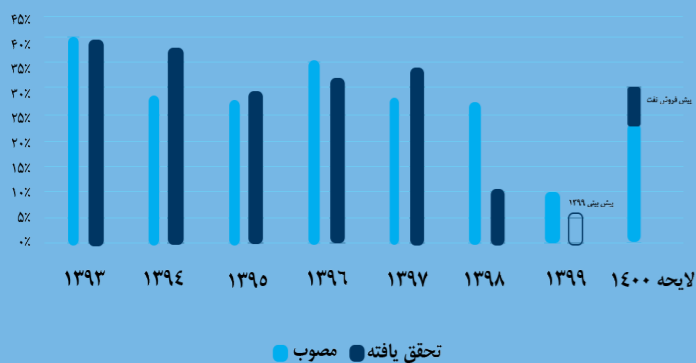
قیمت ارز و افزایش ارزش پول ملی شود اما باعث افزایش بی‌رویه و غیرمنطقی واردات کالای خارجی و در نتیجه اختلال در روند تولید کشور است که با توجه فرمایشات مقام معظم رهبری، اصلاً مغایر با سیاست اقتصاد مقاومتی و اشتباه است. تحریم‌های شدید اقتصادی در سال ۹۹، باعث کاهش فروش نفت و کاهش درآمد نفتی دولت شد.

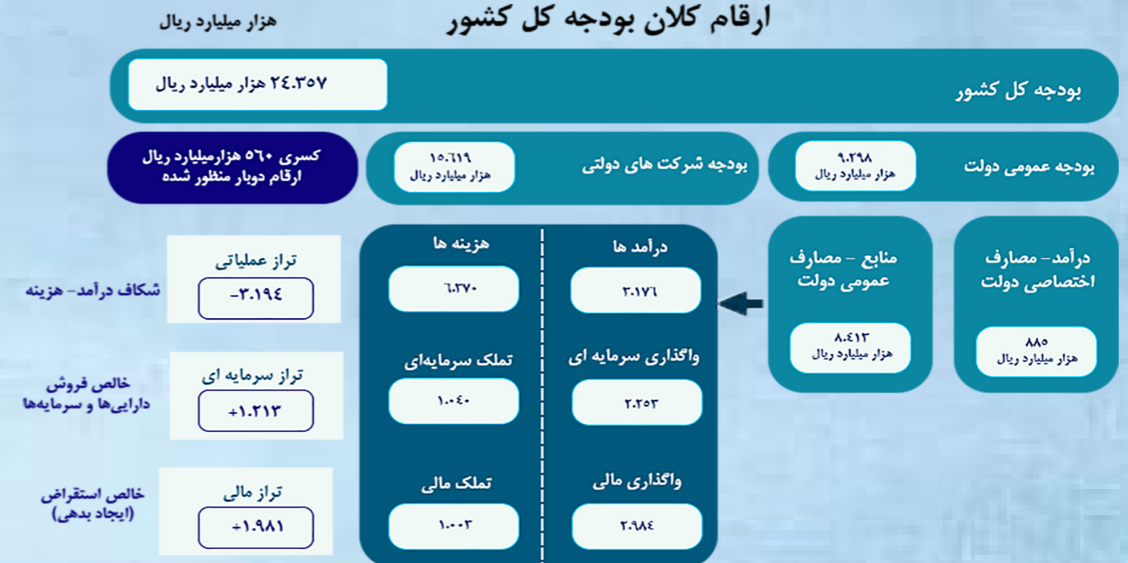
متأسفانه در لایحه بودجه ۱۴۰۰، وابستگی بودجه به درآمد نفتی نسبت به بودجه‌های مصوب سال ۹۸ و ۹۹ افزایش داشته و به ۳۰ درصد رسیده است.

این وابستگی با در نظر گرفتن اینکه انتظار می‌رود مانند سال ۹۸ و ۹۹ خیلی از این درآمد نفتی حتی محقق نیز نشود، اقتصاد کشور را با مشکل بیشتری روبه‌رو خواهد نمود.

روند میزان وابستگی بودجه به نفت (نسبت به منابع عمومی)

ارقام کلان بودجه کل کشور

کلام امام

کارشناسان برای مشکلات اقتصادی کشور راهکارهای مشترکی دارند بنابراین مشکل، نداشتن یا ندانستن راهکار نیست بلکه نیازمند همت، شجاعت و اهتمام جدی و پیگیری هستیم.

عبدالله
۱۳۹۹/۹/۴

شناسنامه نشریه

صاحب امتیاز: انجمن اسلامی دانشجویان مستقل
دانشکده اقتصاد دانشگاه علامه طباطبائی (ره)

مدیر مسئول: عرفان سعادت‌فر

سر دبیر: مجتبی شهرابی

ویراستاران: مهشاد عسگریان
علی چمن آرا

هیئت تحریریه: فاطمه ابراهیمی

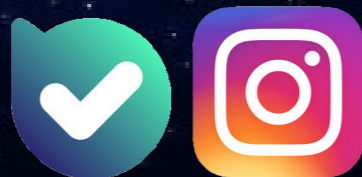
علی چمن آرا

محمدحسن سعیدی

بهار سادات شیخ‌الاسلامی

محمد رضا گیاه‌پور

صفحه آرا: فرگس محمدی دوست

برای مشاهده صفحات انجمن مستقل دانشگاه علامه طباطبائی (ره) در پیام‌رسان‌های فوق

روی نمادها بزنید

کاهش چین مخارجی، رشد اقتصادی کشور را تضعیف می‌نماید.

نمودار ۱. سهم اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای نسبت به بودجه عمومی (درصد)

فرصت طلایی

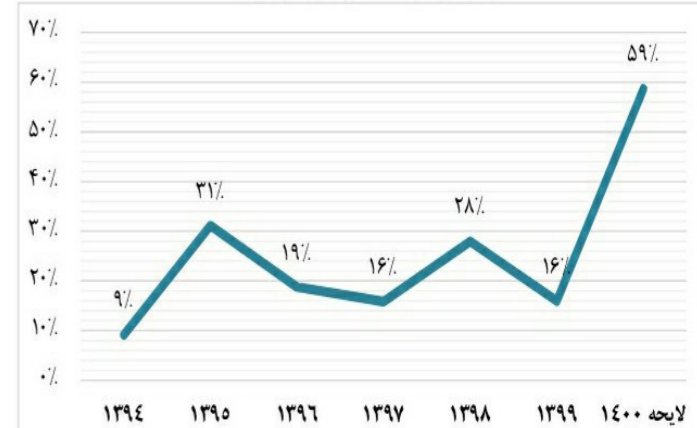
فشاری که تحریم‌ها بر اقتصاد کشور آوردند، باعث کاهش فروش نفت در سال ۹۸ و ۹۹ شد. با توجه به اینکه دولت باید درآمدهای غیرنفتی خود را افزایش داده و هزینه‌های خود را کاهش دهد، می‌توان با خارج کردن درآمدهای نفتی، از زیان‌هایی که به بار می‌آوردند خلاص شد. از طرف دیگر، با بهبود در نظام مالیاتی و تقویت آن، درآمد سالم دولت افزایش پیدا می‌کند و با جلوگیری از کسری بودجه، شاهد تورم و فشار مضاعف به مردم، نخواهیم بود. {۱}

پی نوشت ۱: تمامی نمودارهای به‌کار رفته در این متن از قسمت ۲، کلیات، گزارش بررسی لایحه بودجه سال ۱۴۰۰ کل کشور از مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی است.

از طرف دیگر، هزینه‌های پیش‌بینی شده دولت در لایحه بودجه ۱۴۰۰ (که اکثراً شامل حقوق کارکنان دولت و مستمری بازنشستگان است)، باینکه انتظار می‌رفت تا حدّ ممکن کاهش پیدا کند، افزایش چشمگیری پیدا کرده است.

بالا رفتن نقدینگی، هرچند ممکن است در کوتاه‌مدت و به‌ظاهر خانوارها را به‌خاطر افزایش درآمد راضی کند، اما تورمی که به وجود می‌آورد اقتصاد کشور را با مشکلات اساسی روبه‌رو خواهد کرد.

نمودار ۲. روند رشد مخارج هزینه‌ای دولت

شرایط کاهش سرمایه‌گذاری بخش خصوصی، سرمایه‌گذاری دولت، لازمه رشد اقتصادی و اشتغال است.

در برنامه ششم توسعه، سهم سرمایه‌گذاری دولت در سال ۱۴۰۰، حدود ۲۲ درصد پیش‌بینی شده است؛ اما این سهم در لایحه بودجه ۱۴۰۰ به ۱۱ درصد رسیده که در کمترین میزان در ده سال گذشته است و